

ΤΟΥ Π. Μ. ΚΙΠΡΟΜΛΙΔΗ

Ερευνα στο απόσπασμα

Συνάδελφος από το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών ο οποίος ζήτησε να πληροφορηθεί για όσα αδιανόητα και εξοφρενικά τολανίζουν και πάλι τον χώρο της έρευνας, σχολίασε την αναγγελθείσα πρόθεση ουσιαστικά για διάλυση και κατάργηση του ΕΙΕ διά της συγχωνεύσεώς του με το επίσης υπό κατάργηση Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, θέτοντας το εξής ερώτημα: *Γιατί σιδηρήτε δουλεύει σ' αυτή τη χώρα πρέπει να το κασαστρέφουμε;* Αυτό είναι όντως το ερώτημα που βασανίζει κάθε καλόπιστο γνώστη των πραγμάτων. Ωστόσο θα ήθελα να προσθέσω στο εύλογο ερώτημα της συναδέλφου και ένα άλλο, πιο εξειδικευμένο αλλά εξίσου κρίσιμο και υπαρκτικό για μας που θητεύουμε στον χώρο της έρευνας.

Γιατί το ΕΙΕ έχει αποδώσει, υπήρξε παραγωγικό κατά γενική ομολογία, περιλαμβανομένης εκείνης του προθυπουργού της χώρας, ο οποίος στις 19 Μαρτίου 2008 κατά τον εορτασμό της πεντακονταετηρίδας του ΕΙΕ αναφε-

παϊκού πολιτισμού. Το ΕΙΕ οραματίστηκαν και πραγματοποιήσαν μερικοί φωτισμένοι επιστήμονες πριν ακριβώς από μισό αιώνα: ο Λεωνίδας Ζέρβας, ο Γιάγκος Πεσμαζόγλου, ο Κ. Θ. Δημαράς, ο Διονύσιος Ζακυθινός τους οποίους συνδέει μια κοινή πεποίθηση για την αξία της αναζήτησης της γνώσης ως αυτοσκοπού και ως προδιοριστικού στοιχείου μιας ελεύθερης κοινωνίας.

Οι στοχεύσεις αυτές απέδωσαν αποτελέσματα εντυπωσιακά σε ποιότητα και ποσότητα ιδίως για τα μέτρα της ελληνικής κοινωνίας. Η κρίση δεν είναι αυθαίρετη ούτε αυτάρεση αλλά βαιρίζεται στη διεθνή ανταγωνιστικότητα και αποδοχή των ερευνητικών προϊόντων των Ινστιτούτων του ΕΙΕ. Ως προς τις ανθρωπιστικές επιστήμες που θεραπεύονται από τα τρία Ινστιτούτα ιστορικών σπουδών του ΕΙΕ, δεν υπάρχει κατά τη γνώμη μου αμφιβολία ότι η διεθνής βιωσιμότητα της επιστημονικής παραγωγής τους καθορίστηκε σε μεγάλο ποσοστό από τη συνύπαρξη με τις θετικές επιστήμες, που δημιουργεί ένα κλίμα εξωστρέφειας και διεθνούς άμιλλας, και τον δυναμισμό που προσδίδει στο Ιδρυμα τη διαχείριση κολοσσιαίων πολλές φορές ερευνητικών προγραμμάτων που διεκπεραιώνονται με διεθνείς και ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις. Παράλληλα η συνύπαρξη και των έξι Ινστιτούτων του ΕΙΕ με το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης εξασφάλισε στα προγράμματά τους τη συνεχή αναβάθμιση με την εισαγωγή νέων συστημάτων πληροφορικής και την υποστήριξη της έρευνας χάρη στη διαθεσιμότητα τεράστιων βάσεων δεδομένων (π.χ. ηλεκτρονικά περιοδικά κτλ.), που διαφορετικά θα μας ήταν απρόσιτες.

Χάρη στο κλίμα της εξωστρέφειας, της επίγνωσης του διεθνούς χαρακτήρα της επιστήμης και της αναπτυξιακής δυναμικής που προέχεται από τη σχεδιασμένη έρευνα, το Κέντρο Ελληνικής και Ρωμαϊκής Αρχαιότητας μπόρεσε να υπερβεί τη συμβατική διάκριση ιστορίας και αρχαιολογίας και να ενσωματώσει την αρχαιολογική γνώση στην ιστοριογραφία: το Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών λειτουργεί για δεκαετίες τώρα ως ο αγωγός της ενσωμάτωσης της έρευνας που διεξάγεται στην Ελλάδα στο διεθνές πεδίο των Βυζαντινών Σπουδών, και το Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών συνέβαλε όχι μόνο στην κοσμογονία της ανανέωσης της ιστοριογραφίας του νέου ελληνισμού αλλά και επιχειρεί συστηματικά την ενσωμάτωση του νεοελληνικού υποδείγματος στο πεδίο των διεθνών ιστορικών σπουδών.

Εν ολίγοις τα Ινστιτούτα ανθρωπιστικών επιστημών του ΕΙΕ χάρη στη δυναμική που δημιουργείται από τη συνύπαρξή τους με τον κόσμο των θετικών επιστημών, σε μια τελειώς σύγχρονη και για την Ελλάδα πρωτοποριακή εκδοχή της «συζήτησης των δύο παραδόσεων», μπόρεσαν να προαγάγουν την ιστορία αυτής της χώρας με τρόπο πρωτότυπο και επαγγελματικά αναγνωρίσιμο σε διεθνές επίπεδο.

Αυτά τα επιτεύγματα απειλεί να καταστρέψει η διάλυση του ΕΙΕ με την αποσύνδεση των θετικών από τις ανθρωπιστικές επιστήμες και την απομάκρυνση του ΕΚΤ. Η σημερινή μονοθεματικότητα ενός Ιδρύματος ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών, χωρίς μάλιστα την ηλεκτρονική υποδομή του ΕΚΤ, θα οδηγήσει την έρευνα της ελληνικής ιστορίας σε μαρασμό ή ακόμη χειρότερα θα την εγκαταλείψει σε συντηρητικούς από επιστημονικής απόψεως θεσμούς που δεν μπορούν να παρακολουθήσουν τη διεθνή δυναμική που έχει επιτύχει το ΕΙΕ.

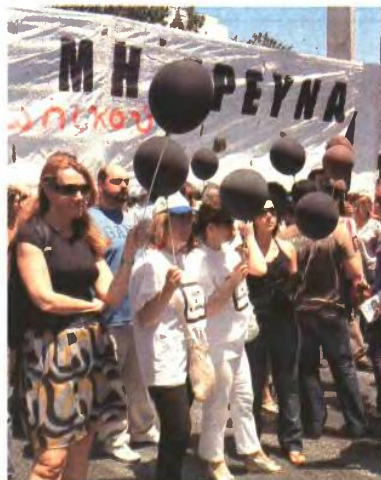
Όσοι έχουν την ευθύνη των νέων σχεδιασμών αν αναλογιστούν αυτές τις δυνητικές συνέπειες βεβαιωμένων και κοντόφθαλμων αποφάσεων.

Ο κ. Πασχάλης Μ. Κιπρωμλιδής είναι διευθυντής του Ινστιτούτου Νεοελληνικών Ερευνών στο ΕΙΕ.

// Η μονοθεματικότητα θα οδηγήσει την έρευνα της ελληνικής ιστορίας σε μαρασμό ή ακόμη χειρότερα θα την εγκαταλείψει σε συντηρητικούς από επιστημονικής απόψεως θεσμούς //

ρόμενος στο έργο που έχει συντελεστεί, μας είπε: «Συνεχίστε να μας κάνετε υπερήφανους».

Η εξήγηση της αποδοτικότητας του ΕΙΕ έγκειται στον διφυή χαρακτήρα του, τη συνύπαρξη ανθρωπιστικών και θετικών επιστημών στους κόλπους του, συνύπαρξη που καθιστά καθημερινή πράξη στη διεξαγωγή και διοίκηση της έρευνας τον διάλογο των δύο παραδόσεων, της επιστήμης και του ομμανισμού, έναν διάλογο που καθόρισε εμβληματικά την ταυτότητα του ευρω-

Εργαζόμενοι στο Εθνικό Ιδρυμα Ερευνών διαμαρτύρονται για την «αποδιοργάνωση του Ιδρύματος»